

Študijski krožek

G-RAJSKI PARK

Izvajalec študijskega krožka je Izobraževalni center Geoss d.o.o.

Naslov: G-Rajski park

Izdal: Izobraževalni center Geoss d.o.o.

Avtorji: Sandra Katić, Janja Zajc, Sabina Rovšek, člani študijskega krožka G-Rajski park

Fotografije: Primož Dolenc, Freepik.com, Pixabay.com, drugi spletni viri

Oblikovanje: Sabina Rovšek

Naklada: 100 izvodov

Litija, september 2018

Izobraževalni center Geoss d.o.o. Cesta komandanta Staneta 2, 1270 Litija

031 759 355 01 898 05 70 www.ic-geoss.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

IZOBRAŽEVALNI CENTER GEOSS

Študijski krožek G-rajski park

Kakšna je bila vloga gradu Ponoviče na območju mesta Litija, kakšne zgodbe povezujejo Litijane z gradom, katere rastline so zasajene v parku ter zakaj, kako za te rastline poskrbeti, za kakšne rastline gre, kdaj je park zasajen, kakšne so arhitekturne značilnosti grajskih parkov iz tega obdobja, kaj je posebnost parka? Vse to smo raziskovali v okviru študijskega krožka G-rajski park. V tej knjižici so predstavljene rastline, ki so zasejene v parku.

Park je vpisan v register kulturne dediščine RKD pod EŠD: 8769. Zasnovan je bil na terasi nad dvoriščem s parternimi polji z vodomedom in sadovnjakom.

Informacija, ki jo najdemo v registru pa zgoj pravi, da k zasnovi sodita enostranski dostopni drevored divjih kostanjev in smrekov drevored, ki park omejuje proti hribu. Ohranjen star drevesni inventar. Park se datira v drugo polovico 18. stol., razprostira pa se po pobočju južno in zahodno ob gradu Ponoviče. [1]

Cilj študijskega krožka je pripomoči k širitvi znanja o lokalni, kulturni in naravni dediščini med domačim prebivalstvom ter k prepoznavnosti kulturne in vrtnoarhitekturne nepremične dediščine v lokalnem okolju.

ZGODOVINSKI ORIS

Grad Ponoviče se nahaja na levem bregu reke Save, v smeri proti Zasavju. Prvi zapisi o gradu segajo v 16. stoletje. Lastniki gradu so bili sprva grofje Višnjegorski, nato Ortenburški in grofje Celjski, ki so bili lastniki Litije v 14. in v 15. stoletju. Glede na lego gradu lahko sklepamo, da je bil zgrajen z namenom varovanja tedanjih savskih poti. [2]

Grad je imel pestro in zanimivo zgodovino, sploh kar se tiče dejavnosti, ki so tekom teh časov potekale v gradu. Tako so grajski prostori služili za tovarno špirta in kvasa, med 1. svetovno vojno naj bi se tu zdravili avstroogrski vojaki [3], po prvi svetovni vojni so bili v gradu nastanjeni ruski begunci, služila je za nižjo gimnazijo z internatom, na posestvu je imela banovinska uprava v Ljubljani žrebčarno, tu je bilo tudi deško vzgajališče, med drugo svetovno vojno so bili na gradu nastanjeni nemški vojaki, po vojni so vzgajali plemensko živino, od takrat pa do današnjega dne pa z gradom upravlja Kmetijska zadruga Litija. [4]

Glede na okoliščine in dejstvo, da je grad v kritičnem stanju in smo priča njegovemu propadanju se nam je zdelo prav, da opozorimo tudi na to, da poleg stavbnega bogastva, premore tudi zanimivo grajsko vrtno okolje, ki je uvrščeno na seznam lokalne vrtnoarhitekturne dediščine. Še bolj pozabljen, kot grad, je vrt. Vrt, ki je bil priča tedanjemu razcvetu grajske vrtno kulture v Evropi, ko je bilo priljubljeno in modno, da so grajske vrtove zasajali s čim bolj nenavadnimi in eksotičnimi rastlinami, ki so jih lastniki lahko dobili.

ZGODOVINSKI ORIS

Nekdaj sadovnjake, ki so služili za preživetje in prehrano grajske gospode, so začele nadomeščati zanimive tujerodne rastlinske vrste. Prvi tovrstni nasadi so na Slovenskem pričeli nastajati v 18. stoletju, in sicer v okolici baročnih dvorcev. K spremembi odnosa do urejanja posestev so botrovale tako gospodarske kot družbene spremembe. Nastajali so novi slogi, ko so grajskim vrtovom dodajali jezera, fontane in ogromno tujerodnih rastlin. [5]

Po kreativnem navdihu in odgovornosti, ki jo čutimo do soustvarjanja kulturnega okolja v prostoru in času v katerem živimo, smo se odločili, da bomo skušali predstaviti vrt javnosti in spodbuditi civilno družbo k ohranjanju kulturne dediščine.

Grajski park gradu Ponoviče, ki je danes pozabljen in zanemarjen, je nekoč varoval baročni kip Svetega Huberta, zavetnika lovcev, ki se danes nahaja v Tehničnem muzeju Bistra. [6]

Leta 1846 ga je ustvaril Adam Rammelmeyer, v cinku ga je ulil Kari Mohrenberg. Klasicistični slog. [7]

[1] Elektronski vir: <https://gisportal.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=df5b0c8a300145fda417eda6b0c2b52b>

[2] Hauptman H., Od Verneka do Oble Gorice, Gradovi in graščine v občini Litija, Villa Litta Litija, 2001, 23.

[3] Prav tam.

[4] Brilej M., Spomin na Litijo, Villa Litta klub – fundacija Litija, 1995, 26.

[5] Remic N., Zoisov vrt danes – poustvaritev vzhodnega parterja na Brdu pri Kranju v odnosu do širšega prostora, Dipl. delo, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo, Ljubljana, 2016, 27.

[6] Hauptman H., Od Verneka do Oble Gorice, Gradovi in graščine v občini Litija, Villa Litta Litija, 2001, 23.

[7] Elektronski vir: https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Grad_Bistra_statue.jpg

Skrito bogastvo grajskega parka

Grajski park skriva veliko bogastvo rastlin in dreves. Skupaj z biologinjo dr. Janjo Zajc iz Nacionalnega inštituta za biologijo in dr. Jernejem Joganom iz Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani smo raziskovali bogastvo zapuščenega grajskega parka. V nadaljevanju vam predstavljamo rastline, predvsem pa drevesa, ki rastejo v parku gradu Ponoviče.

Slika 1: Beli gaber

BELI GABER - navadni gaber (*Carpinus betulus*)

- zraste do 30 m visoko
- drevo v Sloveniji cveti v aprilu in maju
- plodovi dozorijo oktobra
- les belega gabra je trd, primeren za kurjavo, lesene vijake, keglje, ročaje za orodje in krogle za balinanje
- zasajajo ga tudi za živo mejo

Slika 2: Beli javor

BELI JAVOR – gorski javor (*Acer pseudo-platanus*)

- listopadno drevo iz družine sapindovk
- odporen na sol
- primeren za drevorede
- razširjena drevesna vrsta
- listi so enostavno petkrpi z neenakomerno narezanim robom

Skrito bogastvo grajskega parka

Slika 3: Črni bezeg

ČRNI BEZEG (*Sambucus nigra*)

- plodovi so bogati z vitamini C, B, E
- iz cvetov črnega bezga se lahko naredi sirup
- iz cvetov in plodov se lahko naredi čaj, ki krepi odpornost telesa.
- iz jagod lahko naredimo marmelado

Slika 4: Črni trn

ČRNI TRN (*Prunus spinosa*)

- les črnega trna je zelo trd, zato je odlično sredstvo za izdelavo pohodniških palic
- ker daje ogromno toplote in malo dima, ga uporabljajo za kurjavo
- uporabljajo ga v lesni industriji za ročaje orodja
- v plodovih je veliko vitamina C
- plodove se uporablja za kuhanje marmelade, ponekod pa jih namočijo v žganje ali kis
- cvetovi so uporabni za kuhanje čaja

Skrito bogastvo grajskega parka

Slika 5: Divji kostanj

DIVJI KOSTANJ (*Aesculus hippocastanum*)

- izvira iz Balkana
- nasajeni so skoraj po vsej Evropi v parkih, drevoredih in gozdovih
- izvlečki divjega kostanja lajšajo otekline, občutek teže in utrujenost nog, nastale zaradi zastoja krvi v venah nog; primerni kot dopolnitev kompresijskemu zdravljenju krčnih žil

Slika 6: Dojcija

DOJCIJA (*Deutzia*)

- prihaja iz Azije
- okrasna rastlina
- lepo cveti in jo vidimo predvsem v parkih
- cvetovi so veliki do 2 cm v beli in rožnati barvi, združeni v dlakasta socvetja
- plod je sestavljen iz 3 do 5 delov

Skrito bogastvo grajskega parka

Slika 7: Jabolko beličnik

JABOLKO BELIČNIK (*Malus domestica*
»White Transparent«)

- plod oziroma sadež je svetlo rumene barve
- najbolj zgodnja sorta jabolk, zori v drugi polovici julija
- po obiranju so plodovi uporabni približno 10 dni
- zori neenakomerno, zato s postopnim pobiranjem podaljšamo čas uporabe na tri do štiri tedne

Slika 8: Japonska trdoleska

JAPONSKA TRDOLESKA (*Euonymus japonicus*)

- privablja žuželke
- okrasna grmovnica
- zimzelena rastlina

Skrito bogastvo grajskega parka

Slika 9: Jasminova troblja

JASMINOVA TROBLJA (*Campsis radicans*)

- izhaja iz Severne Amerike
- hito rastoča plezalka
- invazivna vrsta (zavira naše vrste in se hitro širi)
- cveti od julija do septembra

Slika 10: Lipa

LIPA (*Tilia sp.*)

- razširjena po vsej Sloveniji
- cveti junija
- lipov les je mehak in lahek
- uporablja se v rezbarstvu in mizarstvu za izdelavo pohištva, glasbil, igrač itd.
- lipa in lipovec sta dve različni vrsti
- lipe imajo večje liste ter imajo bele dlačice, lipovci imajo manjše liste in rjave dlačice

Skrito bogastvo grajskega parka

Slika 11: Magnolija

MAGNOLIJA (*Magnolia*)

- izhaja iz Azije in Severne Amerike
- nizko listopadno drevo
- sadimo ga predvsem v okrasne namene
- cveti od konca marca do konca maja
- je starodavno drevo, izvira še pred časom čebel in ga oprahujejo hrošči

Slika 12: Navadna bukev

NAVADNA BUKEV (*Fagus sylvatica*)

- mati slovenskih gozdov
- les se uporablja predvsem za pohištvo in kurjavo
- najbolj razširjen listavec
- bukov plod imenujemo žir

Skrito bogastvo grajskega parka

Slika 13: Navadna leska

NAVADNA LESKA (*Corylus avellana*)

- užitni plodovi imenovani lešniki
- grm, razširjen po vsej Evropi, Britanskem otočju in Severni Afriki
- les leske se uporablja za izdelavo košev, grabelj, košar, za kurjavo itd.
- lešniki so bogat vir beljakovin, maščob, ogljikovih hidratov in vitamina B6

Slika 14: Navadna robida

NAVADNA ROBIDA (*Rubus fruticosus*)

- grmovnica
- okusni črno-modri sadeži
- razširjena po vsej Evropi
- delno zimzelena rastlina (pozimi listi ne odpadejo vedno)
- uživanje plodov se priporoča slabokrvnim ljudem
- vsebuje veliko vitamina C, in betakarotena ter magnezij, kalcij in kalij
- pozitivno vpliva na prebavo in prebavni trakt
- preprečuje razraščanje rakavih celic in so učinkovite predvsem v boju z kožnim rakom

Skrito bogastvo grajskega parka

Slika 15: Navadna robinija

NAVADNA ROBINIJA (*Robinia pseudoacacia*)

- invazivna vrsta, ki izhaja iz Severne Amerike
- les je trd in trpežen, uporaben v kolarstvu, gradbeništvu, za železniške pragove, v vinogradništvu
- nepogrešljiv kot jamski les, saj začne ob velikih obremenitvah glasno pokati

Slika 16: Navadni bršljan

NAVADNI BRŠLJAN (*Hedera helix*)

- cveti od septembra do oktobra, rodi spomladi
- plodovi, mleček in listi so strupeni za človeka
- spomladi ga uporabljamo za butarice
- pomembna prehrana za žuželke, pozimi pa predvsem nekaterim pticam
- pogani so v preteklosti bršljan uporabljali pri različnih obredih, pripisovali so mu tudi čarobno moč

Skrito bogastvo grajskega parka

Slika 17: Navaden macesen

NAVADEN MACESEN (*Larix decidua*)

- pozimi odvrže iglice
- v nižinah je umetno nasajen, sicer pa razširjen v gorskem svetu
- les je gost, težak in trpežen
- uporablja se predvsem za izdelavo čolnov, električnih drogov, železniških pragov

Slika 18: Navadni oreh

NAVADNI OREH (*Juglans regia*)

- v listih in nezrelah plodovih se nahaja veliko vitamina C
- »orehovec« - alkoholna pijača iz plodov, ki jo uporabljamo predvsem za prebavne težave
- iz orehov se naredi tudi sladica, znana kot potica
- liste se uporablja za odganjanje uši, bolh in drugih žuželk

Skrito bogastvo grajskega parka

Slika 19: Nepravi jasmin

NEPRAVI JASMIN (SKOBOTOVEC) (*Philadelphus coronarius*)

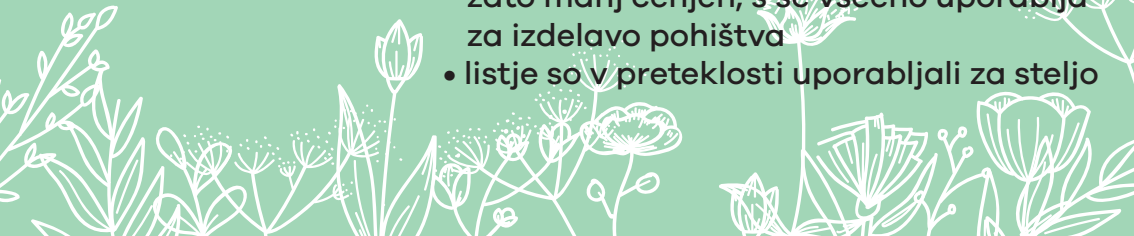
- nezahtevna grmovnica
- cveti maja in junija
- ima bele cvetove in diši kot jasmin
- je listopadni grm, zraste do 3 m visoko in 2,5 m široko
- zelo priljubljena okrasna grmovnica
- sadimo ga zaradi zelo lepo dišečih cvetov

Slika 20: Ostrolistni javor

OSTROLISTNI JAVOR (*Acer platanoides*)

- podoben je belemu javorju, od katerega se loči po nekoliko manjši rasti, lubju, ki je pri ostrolistnem javorju drobno in plitvo mrežasto razpokano in se ne lupi ter po listih, ki so enakomerno zeleni po obeh straneh
- cvetovi so združeni v grozdasta socvetja
- les je težek in trd ter svetle barve, ki je zato manj cenjen, s se vseeno uporablja za izdelavo pohištva
- listje so v preteklosti uporabljali za steljo

Skrito bogastvo grajskega parka

Slika 21: Panešplja

PANEŠPLJA (*Cotoneaster sp.*)

- izvira iz Kitajske
- okrasna grmovnica
- ima rdeče plodove
- vedno zelena, olesenela rastlina
- plodove raznašajo ptice, ki s tem razširjajo vrsto

Slika 22: Pavlovnija

PAVLOVNIJA (*Paulownia*)

- izvira iz Kitajske
- navadna pavlovnija je invazivna
- cveti aprila in maja
- sadi se za namene industrije ali okrasne namene
- les je lahek

Skrito bogastvo grajskega parka

Slika 23: Platana

PLATANA (Platanus)

- razmnožuje se s semeni in s potaknjenci
- les je svetel in srednje trd
- predvsem zasajene v parkih
- drevo zraste od 30 do 35 metrov visoko
- deblo je valjasto in je prekrito s svetlo skorjo, kremaste barve, ki se lupi v velikih luskah

Slika 24: Poljski javor

POLJSKI JAVOR ali maklen (Acer camp- tre)

- cveti od marca do maja
- dobro prenaša sušo, slano, senco in zimski mraz
- javorjev les je svetlo rjav do rdečkasto bel
- v Sloveniji ga najdemo predvsem v nižinskih hrastovih gozdovih do 800 m
- plodovi so pomembna hrana nekaterih ptic in glodavcev
- maklenov les je trd, težak, kakovosten in se dobro obdeluje
- uporaben za izdelavo pohištva

Skrito bogastvo grajskega parka

Slika 25: Rudbekija

RUDBEKIJA (*Rudbeckia*)

- izhaja iz Severne Amerike
- nenadzorovano se širi
- Indijanci so jo v pradavnini častili kot sveto rastlino
- uporabljajo jo proti infekcijam in za krepitev odpornosti organizma
- tinkturo uporabljamo po kapljicah za zdravljenje poškodb, gnojnih ran in tvorov, pri vnetih mandljeh in ustnih aftah
- zunanje lahko uporabljamo pri ozeblinah, opeklinah, ekcemih

Slika 26: Sinjezelena robida

SINJEZELENA ROBIDA (*Rubus caesius*)

- sinjezelena robida ima trojno deljene liste
- liste, ostale robide imajo peterno deljene
- sivkasto obarvano
- cveti od maja do junija

Skrito bogastvo grajskega parka

Slika 27: Sliva

SLIVA (*Prunus sp.*)

- prihaja iz Azije
- domača sliva je samooplodna sorta, ki cveti pozno in je odporna proti pozebi
- vsebuje veliko antioksidantov, beta karoten, vitamin B, vitamin C, pektine, flavonoide, baker in cink
- odpravlja težave s prebavo (predvsem zaprtost ali napihnjenost)
- primerna za pripravo marmelad, kompotov, želejev

Slika 28: Smreka

SMREKA (*Picea abies*)

- hitro rastoči iglavec
- storži visijo navzdol
- korenine rastejo plitvo pod površjem
- so golosemenke
- sveži smrekovi vršički vsebujejo hlapljivo olje, vitamin C, pinen, limonen, bornilni acetat, balzam

Skrito bogastvo grajskega parka

Slika 29: Tisa

TISA (*Taxus baccata*)

- je zavarovana vrsta
- rod drobnih igličastih dreves ali grmovnic
- dvodomna (ločeni drevesi z ženskimi in moškimi cvetovi)
- strupena rastlina
- včasih so jo uporabljale ženske za prekinitev nosečnosti, vendar se je v večini primerov končalo s smrtjo
- tisov les je trd, žilav a vendar elastičen
- nekoč so jo uporabljali za izdelavo orožja (zlasti lokov), kasneje pa tudi za pohištvo

Slika 30: Veliki pajesen

VELIKI PAJESEN (*Ailanthus altissima*)

- prihaja iz Kitajske (kjer je sveto drevo)
- zelo hitro se širi in je invazivna vrsta
- drevo cveti julija in avgusta
- mladi poganjki so rdečerjave barve in na otip žametni
- lubje je sivorjavo s svetlimi progami, pozneje podolžno razpokano
- listi odpadejo relativno pozno in imajo neprijeten intenziven vonj,
- semena in lubje so strupeni, lubje ima močan odvajalni učinek
- drevesni sok močno draži kožo

Skrito bogastvo grajskega parka

Slika 31: Vinika

VINIKA (*Parthenocissus sp.*)

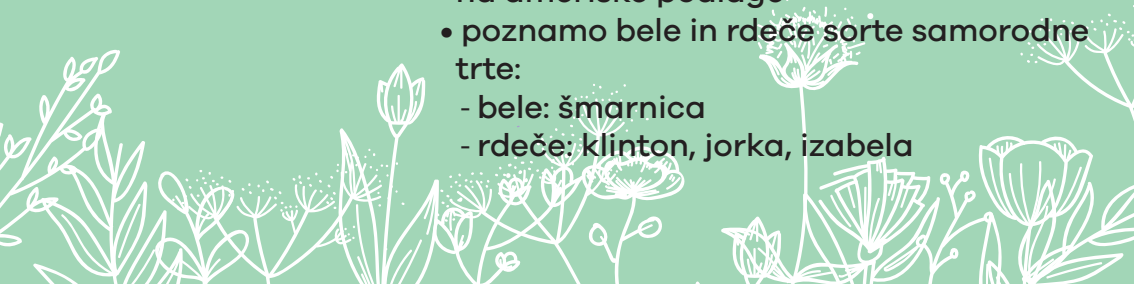
- plezalka
- izhaja iz Severne Amerike
- jeseni se spremeni v živo rdeče liste
- uporablja se za okrasje zidov
- spada v isto družino kot vinska trta

Slika 32: Vinska trta

VINSKA TRTA (*Vitis vinifera*)

- spada v samorodno vrsto
- ni cepljena in raste iz svojih korenin
- skoraj vse evropske sorte vinske trte so cepljene na ameriško podlago in tako ne spadajo pod samorodnice
- po napadu trtne uši v Evropi v 19. stoletju so začeli evropske sorte vinske trte cepiti na ameriške podlage
- poznamo bele in rdeče sorte samorodne trte:
 - bele: šmarnica
 - rdeče: klinton, jorka, izabela

Skrito bogastvo grajskega parka

ŽLEZAVA NEDOTIKA (*Impatiens glandulifera*)

- invazivna vrsta
- prihaja iz Indije
- ob dotiku zrelega ploda le-ta eksplodira in semena se raztrosijo tudi do 7 m daleč
- ima rožnate cvetove

Slika 33: Železava nedotika

VIRI IN LITERATURA:

- Slika 1, Beli gaber: http://www2.arnes.si/~opoljanelj/projekti/gozdna_pot/izkaz_nicadreves_beligaber.htm
- Slika 2, Beli javor: https://sl.wikipedia.org/wiki/Beli_javor
- Slika 3, Črni bezeg: M. Koren: <http://www.pomurske-lekarne.si/tocka-zdravja/bezeg-crni-sambucus-nigra>
- Slika 4, Črni trn: https://sl.wikipedia.org/wiki/%C4%8Crni_trn
- Slika 5, Divji kostanj: <http://zelisca.info/zelisce/navadni-divji-kostanj>
- Slika 6, Dojcija: T. Planinšek, https://www.omorika.si/sl/grmovnice_vrtnarstvo_vrtnarija/deutzia_scabra/
- Slika 7, Jabolko beličnik: <https://www.deloindom.si/sadne-vrste/jabolka-hruske-slive-izberite-odporno-sorto>
- Slika 8, Japonska trdoleska: <http://www.vrtovitaskar.si/euonymus-japonica-japonska-trdoleska/>
- Slika 9, Jasminova troblja: <https://mojalbum.com/schlumfine/moje-roze-2012/jasminova-troblja/19875290#!19875290>
- Slika 10, Lipa: <http://www.nezavisne.com/zivot-stil/zdravlje/Lipa-jekovita-i-mirisna/428863>
- Slika 11, Magnolija: <http://www.klubgaia.com/si/rastline/rastline/1209-magnolija>
- Slika 12, Navadna bukev: A. Žnidaršič, <http://www.oda.si/oda-drevesu/bukev-2/>
- Slika 13, Navadna leska: https://www.drevesnica.si/index.php?route=product/product&product_id=45294
- Slika 14, Navadna robida: <https://www.fajntim.si/robida-sorta-navaho>
- Slika 15, Navadna robinija: <http://www.pbase.com/gregoric/image/143276863>

VIRI IN LITERATURA:

- Slika 16, Navadni bršljan: <http://www.pomurske-lekarne.si/tocka-zdravja/brsljan-navadni-hedera-helix>
- Slika 17, Navadni macesen: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3a/Larix_decidua0.jpg
- Slika 18, Navadni oreh: https://www.omorika.si/si/Listavci/juglans_regia
- Slika 19, Nepravi jasmin: https://www.drevesnica.si/index.php?route=product/product&product_id=46599
- Slika 20, Ostrolistni javor: https://www.drevesnica.si/index.php?route=product/product&product_id=45022
- Slika 21, Panešplja: <http://www.klubgaia.com/si/rastline/rastline/1242-panespljica>
- Slika 22, Pavlovnija: <http://www.botanicni-vrt.si/component/rastline/paulownia-tomentosa>
- Slika 23, Platana: https://www.google.com/search?biw=1920&bih=1009&tbm=isch&sa=1&ei=z39IXJLJCYnSwQL-orvgBw&q=platana&oq=platana&gs_l=img.3.0i67j0l4j0i7i30l5.6565.6565..7240...0.0..0.76.76.1.....0...1.gws-wiz-img.AOLwCN_dz8U#imgsrc=AqyKZcmQtf_1pM
- Slika 24, Poljski javor: <https://www.biljke.hr/katalog-biljaka/acer-campestre-poljski-javor-javor-klen/>
- Slika 25, Rudbekija: Primož Dolenc
- Slika 26, Sinjezelena robida: <http://www.botanicni-vrt.si/component/rastline/rubus-caesius>
- Slika 27, Sliva: <https://www.mirosan.si/sliva.html>

VIRI IN LITERATURA:

- Slika 28, Smreka: J. Bavčon: <http://www.botanicni-vrt.si/component/rastline/picea-abies>
- Slika 29, Tisa: [https://sl.wikipedia.org/wiki/Tisa_\(rod\)](https://sl.wikipedia.org/wiki/Tisa_(rod))
- Slika 30, Veliki pajesen: <https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/varstvo-okolja/invazivne-tujerodne-vrste/invazivne-tujerodne-rastline/veliki-pajesen/>
- Slika 31, Vinika: <http://clanki.kupimprodam.si/vinika-vsestransko-uporabna-popenjavka/>
- Slika 32, Vinska trta: <http://www.wineandweather.net/?cat=10>
- Slika 33, Žlezava nedotika: B. Tavzes, http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/narava/invazivne_tujerodne_vrste_rastlin_in_zivali/rastline_invazivne_tujerodne_vrste/zlezava_nedotika_impatiens_glandulifera/zlezava_nedotika_impatiens_glandulifera/

S študijskim krožkom G-rajski park smo skušali pokazati, da se trud posameznikov obrestuje in da smo skupaj zmožni z veliko volje, truda in osebne angažiranosti premikati meje.

Naj knjižica služi kot svetel primer, en izmed korakov na poti k ohranjanju lokalne kulturne dediščine, ki jo želimo, kljub vsemu, kar nam stoji na poti in kljub pomanjkanju tako vizije, angažmaja kot finančnih sredstev, ohraniti za prihodnje rodove, ohraniti za afirmacijo lastne identitete, širšo prepoznavnost na nacionalnem in mednarodnem nivoju in dodano vrednost h kakovostnemu bivanju, ki spoštuje in z roko v roki ohranja tako kulturne kot naravne vrednote.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

IZOBRAŽEVALNI CENTER GEOS

Tisk: Pego plus d.o.o.

"Kdor raseje vrt, raseje ljuberem."

(Nexnani avtor)

